

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВОПРАГМАТИКА

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

.

м. Івано-Франківськ - 2019

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Лінгвопрагматика                |
| <b>Рівень вищої освіти</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Перший (бакалаврський)          |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Корольова Наталія Олександрівна |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 099 08 40 968                   |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | nataliia.korolova@pnu.edu.ua    |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | лекції, практичні заняття       |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 3 кредити ЄКТС                  |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | www.d-learn.pnu.edu.ua          |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | середа 13.30                    |
| <b>2. Анотація до курсу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                 |
| <p>Курс «Лінгвопрагматика» має на меті сприяти розумінню студентами філософських лінгвопрагматичних закономірностей та особливостей німецької мови, підвищити мовну компетенцію і загальну мовну культуру майбутніх фахівців, спонукати студентів до наукових досліджень у галузі прагмалінгвістики німецької мови. Основним завданням теоретичного курсу є семіотичний опис спектру мовленнєвих актів сучасної німецької мови відповідно до їх прикладного контексту вживання, застосування та гіпотетичного прогнозування й моделювання.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні прагматичні концепції і теорії німецької мови, специфіку фахової термінології, аналіз сучасних поглядів на різні мовознавчі проблеми, у тому числі дискусійного, неврегульованого та несистематизованого характеру. Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання, реферування й аналіз спеціальної німецькомовної наукової літератури.</p> |                                 |
| <b>3. Мета та цілі курсу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                 |
| забезпечити студентів знаннями з лінгвопрагматики німецької мови й необхідним мінімумом німецькомовної фахової термінології для розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем в галузі лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                 |
| <b>4. Результати навчання (компетентності)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                 |

#### 4.1 Загальні компетентності

- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

#### 4.2 Фахові компетентності

- Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про німецьку мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії німецької мови.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією в галузі прагматики для розв'язання професійних завдань.

#### 4.3 Результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової німецькомовної літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням

доцільних методів та інноваційних підходів.

- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Здійснювати лінгвістичний, лінгвопрагматичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

### 5. Організація навчання курсу

#### Обсяг курсу

| Вид заняття       | Загальна кількість годин |
|-------------------|--------------------------|
| лекції            | 20                       |
| практичні         | 10                       |
| самостійна робота | 60                       |

#### Ознаки курсу

| Семестр | Спеціальність | Курс (рік навчання) | Нормативний / вибірковий |
|---------|---------------|---------------------|--------------------------|
| VII     | 035 Філологія | 4                   | В                        |

#### Тематика курсу

| Тема, план                                                                                                                                                                                                                                                                          | Форма заняття                                              | Література                                                       | Завдання, год                             | Вага оцінки | Термін виконання |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------|------------------|
| <b>Тема 1.</b> Питання знаковотеоретичного обґрунтування прагматики.<br>1. Поняття "прагматики" і "прагматизму".<br>2. Витоки та історичні зміни у понятті "прагматика".<br>3. Задання прагматики як науки, її іманентні складові.<br>4. Прагматичний підхід до мовної комунікації. | лекція, практичне заняття, індивідуальна та групова робота | 2, 3, 10, 11, 13, 14, 16, 24, 30, 31, 32, 49                     | Проблемні завдання<br>Підготовка доповіді | 5           |                  |
| <b>Тема 2.</b> Центральні теми прагматики.<br>1. Проблематика прагматики<br>2. Прагматичні теорії та особливості<br>3. Сучасна актуалізація                                                                                                                                         | лекція, практичне заняття, індивідуальна та групова робота | 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 26, 28, 34 | Проблемні завдання<br>Підготовка доповіді | 5           | вересень         |
| прагматики як науки.<br>4. Функціональний підхід до мовної комунікації.<br>Класифікація мовленнєвих актів.                                                                                                                                                                          |                                                            |                                                                  |                                           |             |                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                            |                                                                                                |                                           |   |                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---|---------------------|
| <b>Тема 3. Семіотика.</b><br>1.Поняття семіотики та її актуалізація в прагматичних дослідженнях.<br>2. Складові семіотики.<br>3.Біокомунікація та процес семіозису.<br>4. Розмаїття семіотичних знаків та їх прикладний аспект.<br>5.Мовні знаки, символи, коди.<br>6. Семіотика музики. 7. Роль просодичних факторів у прагматичних дослідженнях.<br>8.Схема позиціювання різних знаків в рамках сумарної знакової системи. | лекція, практичне заняття, індивідуальна та групова робота | 1, 5, 6, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 39, 42, 46, 47 | Проблемні завдання<br>Підготовка доповіді | 5 | жовтень             |
| <b>Тема 4. Дайксис.</b><br>1. Поняття "дайксис" в прагматиці<br>2. Філософсько-історичні передумови та підхід до проблеми "дайксис".<br>3. Традиційні категорії дайксису<br>а) особовий дайксис;<br>б) часовий дайксис;<br>с) дискурс дайксис;<br>д) соціальний дайксис;<br>е) просторовий дайксис.<br>4. Вокативи в дайксисній ролі.                                                                                        | лекція, практичне заняття, індивідуальна та групова робота | 1, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 27, 30, 31, 32, 33, 35, 44, 47, 48      | Проблемні завдання<br>Підготовка доповіді | 5 | жовтень<br>листопад |
| <b>Тема 5. Прагматична потенція фразеологізмів.</b><br>1.Прагматичні аспекти комунікативних намірів.<br>2. Іллокуція мовного висловлення. 3. Механізми фразеологічних змін у                                                                                                                                                                                                                                                 | лекція, практичне заняття, індивідуальна та групова робота | 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16, 21, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 34, 35, 41, 42, 43, 47, 49    | Проблемні завдання<br>Підготовка доповіді | 5 | листопад<br>грудень |

|                                    |  |  |  |  |  |
|------------------------------------|--|--|--|--|--|
| прагматичному контексті.           |  |  |  |  |  |
| <b>6. Система оцінювання курсу</b> |  |  |  |  |  |

|                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Загальна система оцінювання курсу      | Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.     |
| Вимоги до письмової роботи             | Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 15 балів)                                                                                                                                                                                                  |
| Практичні заняття                      | Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7.                                                                            |
| Умови допуску до підсумкового контролю | При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування. |

### 7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

### 8. Рекомендована література

#### Базова

| № | Підручник                                                                                                                                   | Кількість примірників у бібліотеці   |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| 1 | Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов.- М., 1966.                                                                                 | 10 примірників                       |
| 2 | Востоков Б. И. О значении слова // Проблемы знака и значения.- М., 1969.                                                                    | 20 примірників та електронний ресурс |
| 3 | Дейк Т. А. ван. Вопросы прагматики текста // Новое в зарубежной лингвистике.- М.: Прогресс, 1978.- Вып. 8. Лингвистика текста.- С. 259-336. | 20 примірників та електронний ресурс |

|    |                                                                                                                                                                                                                      |                                      |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| 4  | Карцевский С. Об асимметрическом дуализме лингвистического знака // Звегинцев В. А. История языкознания XIX-XX веков в очерках и извлечениях.- М., 1965, ч.2.                                                        | електронний ресурс та 10 примірників |
| 5  | Козловський В. В. Прагматичний аспект структурносемантичних моделей з кон'юнктивом у сучасній німецькій мові // Іноземна філологія.- Львів, 1990.- Вип. 98.- С. 54-58.                                               | 6 примірників                        |
| 6  | Козловський В. В. Про прагматичну спрямованість суб'єктивно-оцінного аспекту модальності (на матеріалі нім. мови) // Мовознавство, К., 1991.- № 3.- С. 68-73.                                                        | електронний ресурс                   |
| 7  | Леонтьев А.А. Теория речевой деятельности. Проблемы психолингвистики. М.: Наука, 1968.- 270 с.                                                                                                                       | електронний ресурс та 2 примірники   |
| 8  | Леонтьев А. А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания. – М.: Наука. – 1969. – 307 с.                                                                                                        | електронний ресурс                   |
| 9  | Моррис Ч. У. Основание теории знаков из книги "Значение и означивание" /Пер. В. П. Мурат/ // Семиотика.- М., 1983.                                                                                                   | електронний ресурс                   |
| 10 | Пирс Ч. Семиотика. М.: Радуга, 1983.- С. 151-210.                                                                                                                                                                    | електронний ресурс                   |
| 11 | Почепцов Г. Г. О месте прагматического элемента в лингвистическом описании // Прагматические и семантические аспекты синтаксиса.- Калинин: Изд-во Калинин. ун-та, 1985.- С. 12-18.                                   | електронний ресурс                   |
| 12 | Сеченкова Н.Г. Прагматическая детерминированность импликации в немецкой диалогической речи // Прагматический аспект предложения и текста. Межвуз. сб. науч. тр. Отв. ред. Гончарова Е.А. Ленинград, 1990.- с. 70-81. | електронний ресурс                   |
| 13 | Скляревская Г.Н. Прагматика и лексикография // Язык - система. Язык - текст. Язык - способность. Сб. ст. Институт русского языка РАН. М., 1995, с. 63-71.                                                            | 10 примірників та електронний ресурс |
| 14 | Соссюр Ф. Курс общей лингвистики // Труды по языкознанию.- М., 1977.                                                                                                                                                 | 11 примірників та електронний ресурс |
| 15 | Сусов И. П. К предмету прагмалингвистики // Содержательные аспекты предложения и текста.- Калинин: Изд-во Калинин. ун-та, 1983.- С. 3-15.                                                                            | 5 примірників та електронний ресурс  |
| 16 | Турчин В. В. Прагматика слова і терміна в контексті філософії історії // Матеріали міжнародної наук. конф. "Німецька мова в сучасному світі" / 7-8 травня 1998 / Дрогобич, 2000. – С. 190-194.                       | 5 примірників та електронний ресурс  |



|    |                                                                                                                                                                                                          |                    |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| 17 | Турчин М. М., Потапова Ж. Є. Кореляція знака, символу сигналу коду та скорочення як мовного знаку // Учён. зап. Харьк. гуман. ин-та "Народная укр. академия". Харьков "Авеста", 1996, т. 2.- С. 353-358. | електронний ресурс |
| 18 | Якобсон Р. Избранные работы.- М., 1985.                                                                                                                                                                  | електронний ресурс |
| 19 | Austin J. Zur Theorie der Sprechakte (How to do things with Words). 2. Aufl. Philipp Reclam. Stuttgart, 1994.-217 S.                                                                                     | електронний ресурс |

|    |                                                                                                                               |                                     |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| 20 | Austin J. L. Gesammelte philosophische Aufsätze. Stuttgart. Reclam, 1986.                                                     | електронний ресурс                  |
| 21 | Bühler K. Sprachtheorie. Jena. Frankfurt/M., 1978.                                                                            | електронний ресурс                  |
| 22 | Carnap R. Über einige Begriffe der Pragmatik // Zur Philosophie der idealen Sprache. München, 1972.- S. 164-166.              | 5 примірників та електронний ресурс |
| 23 | Eco U. A theorie of semiotics: Advances in semiotics.- Bloomington: Indiana Univ. Press.- 1976.- 648 p.                       | електронний ресурс                  |
| 24 | Fries N. Sprache und Pragmatik (Arbeitsberichte) Emotionen und sprachliche Struktur. Lund, 1992. – 139 S.                     | електронний ресурс                  |
| 25 | Henne H. Einführung in die Gesprächsanalyse. Berlin, 1995. 679 S.                                                             | електронний ресурс                  |
| 26 | Henne H. Sprachpragmatik. Niemeyer Verl. Tübingen, 1975.                                                                      | електронний ресурс                  |
| 27 | Heusinger S. Pragmalinguistik. F. am Main: Haag und Herchen, 1995. – 162 S.                                                   | електронний ресурс                  |
| 28 | Kempson R. M. Presupposition and the Delimitation of Semantics. Cambridge, 1975.                                              | електронний ресурс                  |
| 29 | Klaus G. Semiotik und Erkenntnistheorie. Berlin, 1972.                                                                        | електронний ресурс                  |
| 30 | Levinson S. Pragmatik / Übers. Von U.Fries / 2 Aufl. – Max Niemeyer Verl., Tübingen, 1994. – 422 S.                           | електронний ресурс                  |
| 31 | Morris Ch. Foundations of the Theorie of Signs. Chicago, 1938.                                                                | електронний ресурс                  |
| 32 | Morris Ch. Grundlagen der Zeichentheorie. Ästhetik der Zeichentheorie. München, 1975.                                         | електронний ресурс                  |
| 33 | Parret H. Semiotics and pragmatics: evaluative comparison of conceptual frameworks.- Amsterdam: Benjamins, 1983.- XII, 136 p. | електронний ресурс                  |
| 34 | Wunderlich D. Linguistische Pragmatik. Frankfurt/M., 1972.                                                                    | електронний ресурс                  |

### Додаткова література

35. Бердова Н.М. Социокультурные и прагматические функции иносказательной речи // Прагматико-семантические аспекты немецкой лексики. Межвуз. темат. сб. науч. тр. Отв. ред. Розен Е.В. Калинин, 1988.- С. 12-22.
36. Бирюков Б. В. О некоторых чертах семиотического подхода к естественным языкам // Язык как знаковая система особого рода. М., 1967.
37. Виноградов М.Ф. Прагматика в толковом словаре // Прагматические аспекты функционирования языка. – Барнаул, 1983. – С.24-30.
38. Клаус Г. Сила слова: Гносеологический и прагматический анализ языка / Пер. с нем. Н.Г.Комлевой. – М.: Прогресс, 1967. – 215 с.
39. Леонтьев А.А. Язык и разум человека.- М.: Политиздат, 1965. – 125 с.
40. Лосев А. Ф. Знак. Символ. Миф.- М., 1982.
41. Медведева Л. М. О прагматическом варьировании предложения // Проблемы вариативности в германских языках.- М.: АН СССР, 1988.- С. 88-90.
42. Нарский И. С. Проблема знака и значения // Проблема значения в теории познания. М., 1969.
43. Прагматико-семантические аспекты немецкой лексики // Межвуз. темат. сб. науч. тр. /

Отв. ред. Е.В.Розен – Калинин, 1988. – 154 с.

44. Прагматические аспекты функционирования языка / Отв. ред. К.Т.Киквидзе – Барнаул, 1983. – 186 с.
45. Семенец Н.Л., Перетоккина В.Ф. Прагматическая характеристика композиционных элементов научного текста // Прагматика и типология коммуникативных единиц. Сб. научн. тр. Отв. ред. Алексеев А. Я. Днепропетровск: ДГУ, 1989.- С 68-72.
46. Чаковский С. А. Проблемы семиотики и художественной коммуникации в работах англо-американских исследователей 70-х годов // Теории, школы, концепции. Крит. анализы. Худ. коммуникация и семиотика. М.: Наука, 1986.
47. Chomsky N. Aspects of the Theorie of Syntax. Cambridge, 1965.
48. Walter E. Allgemeine Zeichenlehre. Einführung in die Grundlagen der Semiotik. Stuttgart, 1974.
49. Wittgenstein L. Tractatus Logico-Philosophicus. Frankfurt/M. Edition Suhrkamp, 1969.

### Інформаційні ресурси:

1. <http://www.library.ukma.kiev.ua/>
2. <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
3. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. <http://www.dnpb.gov.ua/>
5. <http://www.mirknig.com>
6. <http://www.RoyalLib.Ru>
7. <http://lib.aldebaran.ru/>

**Викладач** Корольова Наталія Олександрівна